

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (toinen jaosto)
28 päivänä lokakuuta 1993 *

Asiassa T-83/92,

Zunis Holding SA, Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, Luxemburg,

Finan Srl, Italian oikeuden mukaan perustettu yhtiö, Bergamo (Italia) ja

Massinvest SA, Sveitsin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, Mendrisio (Sveitsi),

joita edustavat Nicholas Forwood, QC, Englannin ja Walesin asianajajayhteisö, ja solicitor Stanley Crossick, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Jean Hoss, 15 Côte d'Eich,

kantajina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Giuliano Marenco ja oikeudellisen yksikön virkamies Bernd Langeheine, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Nicola Anecchino, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa vaaditaan sellaisen päätöksen kumoamista, jonka kantajat väittävät sisältyvän komission 31.7.1992 kantajille lähettämään kirjeeseen, jossa kieltäydytään aloittamasta uudelleen menettelyä asiassa IV/M.159 (Mediobanca/Generali),

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. Cruz Vilaça sekä tuomarit
D. P. M. Barrington, J. Biancarelli, C. P. Briët ja A. Kalogeropoulos,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon 24.6.1993 pidetyn kirjallisen ja suullisen käsittelyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Oikeudenkäyntiasian perustana olevat tosiseikat

- 1 Komissio sai 27.11.1991 yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (korjattu versio: EYVL 1990 L 257, s. 14) (jäljempänä asetus N:o 4064/89) nojalla tehdyn ilmoituksen, joka koskee Mediobanca-Banca di Credito Finanziario SpA:n (jäljempänä Mediobanca) toimintaa, jolla se lisäsi osuuttaan Assicurazioni Generali SpA:n (jäljempänä Generali) osakepääomasta 5,98 prosentista 12,84 prosenttiin.
- 2 Asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla 19.12.1991 tehdyssä komission päätöksessä todetaan, että ilmoitettuun keskittymään ei voida soveltaa mainittua asetusta, koska komission mukaan Mediobancalla ei ollut keskittymän syntymisen jälkeen mahdollisuutta erikseen tai yhdessä käyttää ”ratkaisevaa vaikutusvaltaa” Generalissa.
- 3 Kantajat, jotka ovat kaikki Generalin osakkeenomistajia, pyysivät komissiolle 26.6.1992 lähettämässään kirjeessä komissiota aloittamaan uudelleen menettelyn, sillä italialaisessa sanomalehdessä *Il Sole 24 Oressa* oli 19.3.1992 julkaistu artikkeli, jossa toistettiin kokonaisuudessaan aiemmin salainen, Pariisissa 26.6.1985 allekirjoitetun sellaisen sopimuksen teksti, jonka ovat

tehneet Mediobanca, Lazard Frères de Paris (jäljempänä Lazard), (jonka tytäryhtiö Euralux SA oli Generalin toiseksi suurin osakkeenomistaja 4,77 prosentin osuudella osakepääomasta) ja Generali (jäljempänä sopimus). Sopimuksessa määrätään muun muassa sellaisen toimeenpanevan komitean perustamisesta, johon kuuluvat Generalin edustajat ja kaksi suurinta osakkeenomistajaa; johtokunnan tarkoituksena on tutkia Generalin yhteistä etua koskevia ongelmia ja osallistua yrityksen hallinto- ja johtoelinten tiettyjen jäsenten nimittämiseen.

- 4 Vastatessaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen kantajat ovat vahvistaneet toisaalta, että ne ovat saaneet tietää mainitusta artikkelista ”vuoden 1992 maaliskuun lopussa/huhtikuun alussa”, ja toisaalta, että ne ottivat ensimmäisen kerran epävirallisesti yhteyttä komission yksiköihin 6.5.1992, ennen kuin esittivät 26.6.1992 lähettämässään kirjeessä virallisen hakemuksen menettelyn uudelleen aloittamisesta.
- 5 Mainitussa hakemuksessa kantajat väittävät pääasiallisesti, että komission arviointi 19.12.1991 tehdyssä päätöksessä, jonka mukaan ilmoitettuun keskitymään ei sovelleta asetusta N:o 4064/89, johtui siitä, että komissio arvioi perusteellisesti väärin olennaisia tietoja, jotka koskevat Mediobancan sekä erikseen että yhdessä Lazardin kanssa käyttämän vaikutus- ja määräysvallan laajuutta ennen kuin Mediobanca lisäsi osuuttaan pääomasta ilmoitetulla toiminnalla. Kantajien mukaan tällainen väärinarviointi voi johtua ainoastaan siitä, että Mediobancan, Lazardin ja Generalin väliset sopimusehdot ja erityisesti sopimuksen vaikutukset on ilmoitettu ilmeisen puutteellisesti tai epätäsmällisesti. Lisäksi kantajat väittävät, että sisällöltään puutteellisen ja virheellisen ilmoituksen olemassaolo aiheuttaa sen, että komissio on edelleen toimivaltainen aloittamaan menettelyn uudelleen, ja sen että uudelleen aloittaminen olisi perusteltua sekä yleisen että asianomaisten osapuolten edun kannalta.
- 6 Komissio hylkäsi kilpailun pääosaston johtajan 31.7.1992 allekirjoittamalla kirjeellä kantajien hakemuksen menettelyn uudelleen aloittamiseksi muun muassa sillä perusteella, että

” -- asiassa Mediobanca/Generali tehty päätös ei perustunut ’virheellisiin tietoihin’, kuten te väitätte, sillä komissio oli tietoinen Pariisin vuoden 1985 sopimuksesta ja on ottanut sen huomioon päätöstä tehdessään. Viittaa komission lausuntoon, jonka mukaan ’Il predetto accordo non contiene disposizioni circa l’esercizio congiunto dei diritti di voto né include qualsivoglia meccanismo societario che garantisca il risultato finale delle proposizioni

concernenti la composizione degli organi sociali' ('mainittuun sopimukseen ei sisälly määräyksiä äänioikeuden yhteisestä käyttämisestä eikä mitään sellaisia järjestelyjä yrityksessä, jotka takaisivat yrityksen elinten kokoonpanoa koskevien ehdotusten lopullisen tuloksen') (päättöksen 9 kohdan toinen kohta).

Tästä seuraa, että menettelyn uudelleen aloittamiselle ei ole perusteita, joten ei ole tarpeen tehdä päätöstä toiminnasta pidättäytymisestä – – ”.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

- 7 Tällaisissa olosuhteissa kantajat ovat nostaneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 30.9.1992 saapuneella kannekirjelmällä kanteen sellaisen päätöksen kumoamiseksi, jonka ne väittävät sisältyvän mainittuun kirjeeseen.
- 8 Komissio esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 17.12.1992 saapuneella asiakirjalla työjärjestyksen 114 artiklan mukaisesti oikeudenkäyntiväitteen, joka koskee kantajien nostamaa kannetta.
- 9 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin:
- määrää selvittämistoimena komission toimittamaan kokonaisuudessaan 19.12.1991 tehdyn päätöksen tekstin ja Generali/Mediobancan tekemän ilmoituksen sekä kaikki muut sopimukseen ja sen vaikutuksiin liittyvät asiakirjat;
 - kumoaa komission päätöksen, sellaisena kuin se on 31.7.1992 päivättyssä kirjeessä;
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 10 Komissio taas vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin:
- jättää kanteen tutkimatta;
 - velvoittaa kantajat yhteisvastuullisesti korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

- 11 Kantajat vaativat komission esittämää oikeudenkäyntiväitettä koskevissa huomautuksissaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin:
- hylkää komission oikeudenkäyntiväitteen perusteettomana ja toteaa, että kanne voidaan ottaa tutkittavaksi;
 - toissijaisesti yhdistää tutkittavaksi ottamista koskevan kysymyksen pääasiaan ja toteuttaa kaikki tarvittavat selvittämistoimet 31.7.1992 päivätyn kirjeen todellisen luonteen osalta;
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 12 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella sekä hyväksyä komission vaatimuksen oikeudenkäyntiväitettä koskevan ratkaisun antamisesta ilman pääasian käsitteilyä että pyytää asianosaisia vastaamaan tiettyihin kirjallisiin kysymyksiin. Kantajat ja vastaaja vastasivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin 14.6.1993 kirjatuin asiakirjoin. Kantajien ja vastaajien suulliset lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 24.6.1993 pidetyssä istunnossa.
- 13 Istunnon lopuksi presidentti julisti oikeudenkäyntiväitettä koskevan suullisen käsittelyn päättyneeksi.

Kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 14 Komissio väittää esittämänsä oikeudenkäyntiväitteen tueksi, että ensinnäkään 31.7.1992 päivätty kirje ei ole päätös, jonka tuomioistuin voi tutkia, koska siinä ainoastaan ilmoitetaan kantajille, että komissio päätöstä tehdessään tiesi sopimuksesta ja otti sen huomioon. Tältä osin komissio korostaa, että vaikka ei ole oikeudellisia esteitä sille, että komissio aloittaisi uudelleen tutkimuksen, joka koskee yrityskeskittymää, joka johti asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan tehtyyn päätökseen, missään yhteisön oikeuden säännöksessä tai määräyksessä ei velvoiteta komissiota aloittamaan uudelleen tällaista tutkimusta asianomaisen yrityksen, saati sellaisen kolmannen osapuolen pyynnöstä, joka vetoaa uudeksi väittämänsä tosiseikkaan. Lisäksi komissio katsoo, että ottaen huomioon luottamuksen-

suojan periaatteen ja yrityskeskittymän vaikutusten kumoamisen vaikeuden, komission on oltava varovainen käyttäessään harkintavaltaansa menettelyn uudelleen aloittamisen suhteen tällä alalla.

- 15 Komissio vertaa tältä osin toisiinsa sääntöjä, joita sovelletaan yhteisöjen tuomioistuimen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman tuomion purkamishakemukseen, ja sääntöjä, joita sovelletaan asetuksen N:o 4064/89 mukaisesti tehdyn päätöksen uudelleentarkastelupyyntöön, ja katsoo, että tällainen pyyntö on ”pätevä” vasta kun on esitetty sellainen tosiseikka, jota eivät ennen päätöksen tekoa tienneet komissio eikä uudelleentarkastelua pyytänyt osapuoli. Komission mukaan kantajat eivät esittäneet mitään uusia tosiseikkoja eivätkä väitä sopimuksen olleen komissiolle tuntematon tosiseikka komission tehdessä päätöksen 19.12.1991, vaan vetoavat pelkästään siihen, että komissio ei ole arvioinut mainitun sopimuksen vaikutuksia oikein.
- 16 Komissio väittää edelleen oikeudenkäyntiväitteessään, että 31.7.1992 päivättyyn kirjeeseen ei sisälly päätöstä, ja että kirjeen sanamuodosta ja tarkoituksesta ilmenee, että se liittyy kantajien hakemuksen alustavaan tutkintavaiheeseen, ja että siinä ilmaistaan pelkästään komission yksikköjen ensimmäinen reaktio, joka ei siis tuota mitään oikeusvaikutuksia. Lisäksi komissio väittää, että lopullisen päätöksen siitä, että menettelyä ei aloiteta uudelleen, olisi pitänyt olla saman viranomaisen tekemä, jolla on toimivalta aloittaa uudelleen yrityskeskittymiä koskeva menettely, eli komission jäsenten kollegion. Komissio ilmoitti kuitenkin suullisessa käsittelyssä, ettei se enää esitä mainittua väitettä.
- 17 Toiseksi komissio katsoo, että missään tapauksessa 31.7.1992 päivätty kirje ei voi olla toimi, joka koskee kantajia suoraan ja erikseen, joten kantajilla ei ole oikeutta riitauttaa mainittua kirjettä, sillä ei niillä ollut oikeutta riitauttaa edes 19.12.1991 päivättyä kirjettä eikä pyytää sen tutkimuksen uudelleen aloittamista, jonka päätteeksi mainittu päätös tehtiin. Komissio huomauttaa tältä osin, että riippumatta siitä, koskevatko – ja milloin – asetuksen N:o 4064/89 mukaan tehdyt päätökset vähemmistöosakkaita suoraan ja erikseen, tilanne ei kantajien osalta ole tällainen nyt kyseessä olevassa tapauksessa, jossa kantajat eivät edes ole esittäneet mitään huomautuksia eivätkä millään tavalla osallistuneet hallinnolliseen menettelyyn, jonka päättyessä tehtiin 19.12.1991 tehty päätös.
- 18 Lopuksi komissio väittää toissijaisesti, että 31.7.1992 päivätty kirje ei voi olla erillisen tuomioistuinvalvonnan kohteena, sillä kirjeessä ainoastaan vahvistetaan aiempi päätös. Komission mukaan mainitussa kirjeessä tosiasial-

lisesti ainoastaan toistetaan, että mikään sopimuksessa ei vaikuttanut niin, että Mediobanca saisi yksin tai yhdessä muiden kanssa määräysvallan Generalissa, ja lainataan 19.12.1991 tehdyn päätöksen siihen liittyvää kohtaa. Komission mukaan kantajien kanne on tosiasiallisesti paljon ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan kolmannessa kohdassa määrätyn määräajan päättymisen jälkeen tehty aiemman päätöksen riitauttamisyritys, jota ei voida sallia.

- 19 Kantajat korostavat kanteessaan ensinnäkin, että komissio ei 31.7.1992 päivätyssä kirjeessään kiistänyt kantajien oikeutta hakea menettelyn uudelleen aloittamista, joten komissio implisiittisesti myönsi, että jos komission päätös perustui ilmoituksen tekijöiden antamiin epätasällisiin tietoihin, sillä olisi riittävät perusteet tutkia asia uudelleen.
- 20 Tältä osin kantajat muistuttavat ensinnäkin, että käsiteltävänä olevaan asiaan johtaneet tosiseikat perustuvat vuoden 1991 heinäkuussa suoritettuun Generalin pääoman korottamiseen, jonka rakenteen epätavallisuus antoi kantajien mukaan Mediobancalle mahdollisuuden määräysvallan 50 000 000 lisäosakkeeseen 145 750 000 lisäosakkeesta, jolloin sen suora omistusosuus yrityksestä lisääntyi 5,98 prosentista 12,84 prosenttiin. Kantajien mukaan pääoman korottamisen päätavoitteena – jollei ainoana tavoitteena – oli sellaisen mekanismin luominen, jolla Mediobanca pystyi vahvistamaan suhteettomasti vaikutusvaltaansa Generalissa; näin Mediobanca pystyi Lazardin tytäryhtiön Euraluxin kanssa käyttämään tosiasiallista määräysvaltaa Generalissa.
- 21 Kantajien mukaan oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että jos Mediobanca ja Generali olisivat toimittaneet komissiolle täydelliset ja tosiasialliset tiedot, kuten sovellettavassa säännöstössä vaaditaan, komissio ei toisaalta olisi voinut todeta Generalin hallintoneuvoston perustamisen vahvistavan, ettei Mediobanca pystynyt käyttämään määräävää vaikutusvaltaa Generalin elimissä, ja toisaalta komissio olisi varmasti kiinnittänyt huomiota toimeenpanevan komitean perustamiseen. Kantajat katsovat myös, että jos sopimuksen sisältö ja vaikutus olisi ilmoitettu täydellisinä ja vilpittömästi, komissio ei olisi voinut tehdä 19.12.1991 tehdyn päätöksen 9 kohdan johtopäätöstä, jonka mukaan ei ole olemassa ”yritysmekanismia”, joka takaa yrityksen elimiä koskevien ehdotusten lopputuloksen.
- 22 Oikeudenkäyntiväitettä koskevissa huomautuksissaan kantajat kiistävät erityisesti komission tulokinnan, jolla pyritään esittämään, että ”uusi tosiseikka”, johon kantajat vetoavat, oli silkka sopimustekstin julkaiseminen. Kantajien mukaan tosiasiallinen ”uusi tosiseikka”, jonka sopimustekstin julkaiseminen paljasti, oli se, että komissio erehtyi hallinnollisessa menettelyssä sopimuksen

tosiasiallisen vaikutuksen suhteen ja erityisesti koordinoitukomitean tehtävän ja todellisen vaikutusvallan suhteen Generalin johtotelemissä. Se, että komissio näin erehtyi kantajien hakemuksen tosiasiallisen luonteen suhteen, horjuttaa komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen perusteita.

- 23 Lisäksi kantajat kiistävät komission näkemyksen, jonka mukaan päätöksen uudelleentarkastelupyynnön pätevyys sovelletaan samoja edellytyksiä kuin yhteisöjen tuomioistuimen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman tuomion purkamishakemukseen. Tällainen analogia on kantajien mukaan asiaankuulumaton kahdesta syystä. Ensinnäkin, koska komissio on hallinnollinen elin eikä tuomioistuin, ajatusta siitä, että lopullisten päätösten tekeminen oikeudenkäyntimenettelyssä on toivottavaa, ei voi soveltaa sellaisenaan. Toiseksi, komission toimivalta aloittaa uudelleen menettely, jossa aiempi päätös on tehty ja jonka uudelleen aloittamista hakeva asianosainen on esittänyt uuden aineellisen tosiseikan, on laajalti tunnustettu yhteisön oikeuden muilla aloilla.
- 24 Mitä tulee komission väitteeseen kantajien oikeussuojan tarpeen puuttumisesta, kantajat korostavat erityisesti, että jos ne olisivat hakeneet lupaa tulla väliintulijoina menettelyyn ennen 19.12.1991 tehdyn päätöksen tekemistä kuten ne olisivat tehneet, jos olisivat tienneet myöhemmin ilmi tulleet seikat, niiden asiavaltuutta ei olisi kyseenalaistettu. Kantajat muistuttavat, että joka tapauksessa niiden etuihin vaikutettiin vielä suuremmin kuin niiden asianomaisten yritysten työntekijöiden etuihin, joiden potentiaalinen asiavaltuus on tunnustettu asiassa T-96/92 R, CCE Grandes Sources ym. vastaan komissio, 15.12.1992 annetussa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin välitoimia koskevassa määräyksessä (Kok. 1992, s. II-2579; 31 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Suullisessa käsittelyssä kantajat selittivät, että Mediobancan ja Lazardin välinen sopimus, jossa sopimuspuolia kielletään luovuttamasta osuuksiaan kolmansille osapuolille, oli ollut jo pitkään tunnettu, ja että jo Generalin vuoden 1991 yhtiökokouksen pöytäkirjoissa viitataan siihen. Sopimuksen todellinen luonne oli kuitenkin pidetty kantajilta salassa. Tästä syystä kantajat eivät hakeneet lupaa tulla väliintulijoina komission menettelyyn tai pyytäneet saada 19.12.1991 tehdyn päätöksen tekstiä.
- 25 Lopuksi kantajat kiistävät komission väitteen, jonka mukaan 31.7.1992 päivätty kirje, jossa komission mukaan ainoastaan vahvistetaan 19.12.1991 tehty aiempi päätös, ei voi olla erillisen tuomioistuinvalvonnan kohteena. Kantajat väittävät erityisesti, että niiden hakemuksessa menettelyn uudelleen aloittamiseksi käsiteltiin yksityiskohtaisesti miltei pelkästään uusia seikkoja, jotka ovat ilmenneet 19.12.1991 tehdyn alkuperäisen päätöksen jälkeen, ja

että komissio ei voi vedota siihen, ettei se ole ottanut huomioon mainittuja uusia seikkoja pitäessään 31.7.1992 päivättyä kirjettään pelkästään aiemman päätöksen vahvistuksena.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 26 Asetuksen N:o 4064/89 4 artiklan mukaan yhteisönlaajuisista keskittymistä on ilmoitettava komissiolle viikon kuluessa sopimuksen tekemisestä tai julkisen osto- tai vaihtotarjouksen ilmoittamisesta tai määräysvallan tuottavan osuuden hankkimisesta. Ilmoittamisella on lykkäävä vaikutus, sillä keskittymää ei saa ilman nimenomaista poikkeusta toteuttaa ennen kuin siitä on tehty ilmoitus eikä ensimmäisten kolmen viikon kuluessa mainitun ilmoituksen tekemisestä. Samoin asianomaisten yritysten valvonnan ja oikeusvarmuuden tehokkuuden takaamiseksi komission on saman asetuksen 10 artiklan mukaisesti noudatettava menettelyn aloittamista ja lopullisten päätösten tekemistä koskevia täsmällisiä määräaikoja; jollei niitä noudateta, yrityskeskittymää on pidettävä yhteismarkkinoille soveltuvana.
- 27 Asetuksen N:o 4064/89 10 artiklan 1 kohdassa säädetään erityisesti ilmoituksen tutkimisen ja menettelyn aloittamisen osalta, että komission on kuukauden kuluessa tehtävä päätös joko siitä, että keskittymään ei sovelleta mainittua asetusta, tai siitä, että ei ole vakavia epäilyjä sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, joten ei ole syytä vastustaa keskittymää, tai että keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on vakavia epäilyjä, joten on syytä aloittaa menettely.
- 28 Asetuksessa N:o 4064/89 ei ole säännöstä, jossa säädettäisiin nimenomaisesti mahdollisuudesta hakea komissiolta menettelyn uudelleen aloittamista. Asetuksen 8 artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaan on kuitenkin mahdollista, että komissio voi peruuttaa päätöksensä, jossa saman artiklan perusteella todetaan yrityskeskittymän soveltuvan yhteisömarkkinoille, erityisesti jos soveltuvuus on todettu virheellisten tai vilpillisesti saatujen tietojen perusteella.

Komission esittämä oikeudenkäyntiväite

- 29 Perustamissopimuksen 173 artiklan toisen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi ensimmäisessä kohdassa esitetyin edellytyksin nostaa kanteen ”hänelle osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä

huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen”.

- 30 Jotta nyt kyseessä olevan kanteen tutkittavaksi ottaminen voidaan ratkaista, on syytä ensinnäkin katsoa, kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut (ks. asiassa C-25/92, Miethke v. parlamentti, 27.1.1993 annettu määräys, Kok. 1993, s. I-473), että se, että yhteisön toimielin on lähettänyt kirjeen sille, jolle se on osoitettu, vastauksena tämän esittämään pyyntöön tai hakemukseen, ei ole riittävää, jotta tällaista kirjettä voitaisiin pitää perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitettuna päätöksenä, jonka kumoamiseksi voitaisiin nostaa kanne. Perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitettuja kannekelpoisia toimia tai päätöksiä voivat olla ainoastaan sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen selvästi kantajan oikeudellista asemaa (ks. yhdistetyissä asioissa T-10/92, T-11/92, T-12/92 ja T-15/92, Cimenteries CBR ym. v. komissio, 18.12.1992 annettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio, Kok. 1992, s. II-2667, 28 kohta).
- 31 Toiseksi on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että silloin kun komission toimi on luonteeltaan epäävä, toimea on arvioitava suhteessa pyyntöön tai hakemukseen, johon se on vastaus (ks. viimeksi yhdistetyissä asioissa C-15/91 ja C-108/91, Buckl ym. v. komissio, 24.11.1992 annettu tuomio, Kok. 1992, s. I-6061, 22 kohta). Erityisesti yhteisön toimielimien kieltäytyminen peruuttamasta tai muuttamasta jotakin toimea on itsessään toimi, jonka lainmukaisuus voidaan tutkia perustamissopimuksen 173 artiklan mukaisesti, ainoastaan jos toimesta, jota yhteisön toimielin kieltäytyy peruuttamasta tai muuttamasta, voidaan nostaa kanne 173 artiklan nojalla (ks. asetusten osalta asiassa 42/71, Nordgetreide v. komissio, 8.3.1972 annettu yhteisöjen tuomioistuimen tuomio, Kok. 1972, s. 105, 5 kohta; yhdistetyissä asioissa 97/86, 193/86, 99/86 ja 215/86, Asteris ym. sekä Kreikka v. komissio, 26.4.1988 annettu yhteisöjen tuomioistuimen tuomio, Kok. 1988, s. 2181, 17 kohta ja asiassa C-87/89, Sonito v. komissio, 17.5.1990 annettu yhteisöjen tuomioistuimen tuomio, Kok. 1990, s. I-1981, 8 kohta; katso myös edellä mainitussa asiassa Buckl ym. v. komissio julkisasiamies Gulmannin esittämä ratkaisuehdotus, 14 kohta).
- 32 Nyt kyseessä olevassa tapauksessa kantajat ovat esittäneet komissiolle hakemuksen sellaisen menettelyn uudelleen aloittamiseksi, joka koskee Mediobancan ja Generalin välistä yrityskeskittymää, jota koskevan päätöksen komissio teki 19.12.1991. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa komissi-

on todenneen mainitussa päätöksessä, että ilmoitettuun keskittymään ei voida soveltaa asetusta N:o 4064/89, sillä komission mukaan Mediobancalla ei ollut keskittymän syntymisen jälkeen mahdollisuutta yksin tai yhdessä muiden yritysten kanssa käyttää ”ratkaisevaa vaikutusvaltaa” Generalissa (ks. edellä 2 kohta).

- 33 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että hakiessaan menettelyn uudelleen aloittamista kantajat tosiasiallisesti pyrkivät siihen, että komissio toisaalta tekee päätöksen sellaisen aiemman, 19.12.1991 tehdyn päätöksen peruuttamisesta, joka perustui aineellisesti epätarkkoihin tosiseikkoihin, ja toisaalta tekee uuden päätöksen, joka koskee sille ilmoitettua keskittymää. Riidanalaista, 31.7.1992 päivättyä kirjettä on siis tulkittava siten, että komissio kieltäytyy peruuttamasta toimea ja siis tutkimasta uudelleen keskittymää, jota koskevan hakemuksen ilmoituksen tehneet asianosaiset ovat tehneet. On kuitenkin selvää, että kantajat ovat kolmansia osapuolia suhteessa komission 19.12.1991 alun perin tekemään päätökseen, joka oli osoitettu yrityksille, jotka ovat kyseessä olevan yrityskeskittymän osapuolia. Tällaisissa olosuhteissa ja edellä esitetyn periaatteen (31 kohta) mukaisesti kantajat voivat vaatia 19.12.1991 alun perin tehdyn päätöksen peruuttamista ainoastaan, jos mainittu päätös koskee niitä suoraan ja erikseen, kuten perustamissopimuksen 173 artiklan toisessa kohdassa määrätään.
- 34 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että pelkästään se, että toimi saattaa vaikuttaa yhtiön eri osakkeenomistajien välisiin suhteisiin, ei ole riittävää siihen, että toimen voitaisiin katsoa koskevan suoraan ja erikseen mitä tahansa näistä osakkeenomistajista. Tällainen osakkeenomistaja, joka väittää toimen vaikuttavan asemaansa yhtiössä, voi nostaa kanteen perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla ainoastaan erityisten olosuhteiden perusteella (ks. yhdistetyissä asioissa 10/68 ja 18/68, Eridania ym. v. komissio, 10.12.1969 annettu yhteisöjen tuomioistuimen tuomio, Kok. 1969, s. 459).
- 35 Sen osalta, onko nyt kyseessä olevassa tapauksessa tällaisia erityisiä olosuhteita, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että kantajat, jotka vetoavat asemaansa osakkeenomistajina yhtiössä, joka oli yksi keskittymän ilmoittajista, eivät ole sellaisia kolmansia osapuolia, joiden oikeudelliseen tai tosiasialliseen asemaan mainittu päätös voi vaikuttaa. Se, että komissio on asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrättyin edellytyksin todennut, ettei ilmoitettu keskittymä kuulu asetuksen soveltamisalaan, ei itsessään muuta ilmoituksen tehneiden yritysten osakkeenomistajien oikeuksien sisältöä tai ulottuvuutta, olipa kyse varallisuus oikeuk-

sista tai näistä oikeuksista johtuvasta kelpoisuudesta osallistua yrityksen hallintoon. Nyt kyseessä olevassa tapauksessa kantajat, jotka väittävät tältä osin ainoastaan, että ”on itsestään selvää, että Mediobancan saama tällainen vaikutusvalta vähentää huomattavasti muiden osakkeenomistajien, kuten vastedes pysyvässä vähemmistöissä olevien kantajien, äänien tehokkuutta” (väitetiedoksiantoa koskevien huomautusten 3.3. kohta), eivät ole osoittaneet 19.12.1991 tehdyn päätöksen vaikuttaneen oikeudelliseen tai todelliseen asemaansa.

36 Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että mainittu päätös, jossa todetaan, ettei ilmoitettu keskittymä kuulu asetuksen N:o 4064/89 soveltamisalaan, vaikuttaa kantajiin Generalin osakkeenomistajina samoin kuin kaikkiin muihinkin yrityksen osakkeenomistajiin, joita on noin 140 000. Vaikka katsottaisiinkin, kuten kantajat väittävät – ja päinvastoin kuin päätöksessä todetaan – että Mediobanca on saanut yksin tai yhdessä muiden yritysten kanssa määräysvallan Generalissa, tällainen määräysvallan saaminen vaikuttaisi kantajien etuihin samoin edellytyksin kuin muidenkin osakkeenomistajien etuihin. Tästä seuraa, että 19.12.1991 tehty komission päätös ei koske erikseen kantajia, erityisesti koska toisaalta jokainen sen osuus Generalin pääomasta oli tosiseikkojen tapahtuma-aikana alle 0,5 prosenttia yrityksen pääomasta, ja koska toisaalta kantajat eivät ole osoittaneet olevansa päätöksen vuoksi erilaisessa oikeudellisessa asemassa kuin muut osakkeenomistajat. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut, ”jotta päätöksen voidaan katsoa koskevan erikseen muita kuin niitä, joille se on osoitettu, sillä on vaikutettava niiden oikeudelliseen asemaan niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella nämä erottuvat kaikista muista ja ne voidaan yksilöidä ne samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu” (asiassa 25/62, Plaumann v. komissio, 15.7.1963 annettu tuomio, Kok. 1963, s. 197).

37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo lopuksi, että tukeakseen väitettään, jonka mukaan 19.12.1991 tehty päätös koskee kantajia erikseen, kantajat väittävät väärin perustein, että niiden kanneoikeuden perustana olevaa intressiä ei saa kyseenalaistaa, katsoessaan, että jos ne olisivat pyytäneet lupaa tulla väliintulijoina menettelyyn, jonka päättyessä mainittu päätös tehtiin – kuten ne olisivat tehneet, jos olisivat tienneet kaikki seikat, jotka myöhemmin ilmenivät – niillä olisi ollut kilpailun, valtion tuen, polkumyynnin ja avustusten alalla luodun oikeuskäytännön mukaisesti (ks. edellä mainitussa asiassa CCE Grandes Sources ym. v. komissio annettu määräys sekä yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot, joihin siinä viitataan) käytettävissään oikeussuojakeino oikeutettujen intressiensä suojaamiseksi.

- 38 Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoisikin, että mainittua oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa yrityskeskittymiä koskeviin riitoihin, uusien tosiseikkojen ilmaantumiseen perustuva hakemus menettelyn uudelleen aloittamiseksi on kuitenkin esitettävä kohtuullisessa ajassa, kun otetaan huomioon tarve turvata oikeusvarmuus taloudellisille toimijoille ja asetuksen N:o 4064/89 systematiikalle ominainen määräaikojen lyhyys.
- 39 Nyt kyseessä olevassa tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo toisaalta, että kantajien epävirallista yhteyttä komission yksiköihin 6.5.1992 ei voida pitää hakemuksena menettelyn uudelleen aloittamiseksi, ja toisaalta, että se hakemus menettelyn uudelleen aloittamiseksi, jonka kantajat esittivät komissiolle 26.6.1992 ilmoitettuaan itse saaneensa tiedon väitetystä uudesta tosiseikasta ”vuoden 1992 maaliskuun lopussa/huhtikuun alussa”, on myöhässä, koska sitä ei esitetty kohtuullisessa ajassa. Näin ollen kantajien väite, joka perustuu väitetyn uuden tosiseikan olemassaoloon, on hylättävä.
- 40 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että 19.12.1991 tehty komission päätös ei koske kantajia suoraan ja erikseen, joten kannetta ei oteta tutkittavaksi, ilman että on tarvetta antaa ratkaisua sen osalta, olisiko erilaisissa olosuhteissa uusi tosiseikka mahdollistanut sen, että kantajat olisivat voineet välttyä perustamissopimuksessa määrättyltä, kanteen nostamista koskevalta määräaikajärjestelmältä.

Oikeudenkäyntikulut

- 41 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantajat ovat hävinneet asian, on suostuttava komission vaatimuksiin ja velvoitettava kantajat yhteisvastuullisesti korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) **Kanne jätetään tutkimatta.**
- 2) **Kantajat veloitetaan yhteisvastuullisesti korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Cruz Vilaça

Barrington

Biancarelli

Briët

Kalogeropoulos

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä lokakuuta 1993.

H. Jung
kirjaaja

J. L. Cruz Vilaça
jaoston puheenjohtaja